

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 22. nóvember 2022
Málsnúmer: 202210-0027 202210-0028 202210-0029
SS/SKV

Efni: Umsögn um matsskyldu þriggja tengdra fiskeldisáforma á vegum ÍS 47 ehf.

Vísað er til tölvubréfs frá Skipulagsstofnun, dags. 24. október 2022, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um hvort þrjár nátengdar framkvæmdir ÍS 47 ehf. í Önundarfirði eigi að vera háðar mati á umhverfisáhrifum. Náttúrufræðistofnun veitir eina sameiginlega umsögn um framkvæmdirnar þrjár þótt þær hafi verið sendar sem þrjú aðskilin mál enda fylgir sama greinargerð öllum málunum.

Framkvæmdirnar þrjár eru:

- Tegundabreyting, úr eldi á regnbogasilungi og þorski yfir í eldi á regnbogasilungi og frjóum laxi.
- Aukið eldi á regnbogasilungi og laxi úr 1000 tonnum í 1900 tonn í Önundarfirði.
- Færsla eldissvæðis í Önundarfirði frá Ingjaldssandi að Hundsa

Þar sem um þrjár veigamiklar breytingar á fyrirkomulagi fiskeldisins er að ræða, ætti að taka ákvörðun um matsskyldu byggða á sameiginlegu mati þessara þriggja framkvæmda, til að tryggja að verið sé að taka tillit til heildaráhrifa af breytingunum. Náttúrufræðistofnun telur vel mega rökstyðja að umfang og eðli breytinganna og sú staðreynd að þrjár breytingar séu áætlaðar í einu, sé nægjanleg ástæða til að gerð sé krafa um fullt mat á umhverfisáhrifum.

Það er almenn afstaða Náttúrufræðistofnunar að forðast ætti eldi á frjóum laxi af framandi kynbættum stofni í sjókvíum. Staðsetning eldissvæða í Önundarfirði er vissulega utan fjarlægðarmarka sem sett eru til viðmunar í áhættumati Hafrannsóknarstofnunar á erfðablöndun, og samkvæmt greinargerð ÍS 47 ehf. hefur fiskur ekki sloppið úr eldi. Stofnunin telur engu að síður að í tegundabreytingunni felist áhætta og að eldi með frjóum framandi tegundum eigi að vera í lokuðum kerfum.

Um töluverða aukningu á eldi er að ræða. Aukningin er innan marka burðarþolsmats fyrir Önundarfjörð en mun beinast að tveimur svæðum í firðinum, við Valþjófsdal og nýtt svæði við Hundsa. Samtals mun 7% Önundarfjarðar vera innan eldissvæða.

Ekki kemur fram í greinargerðinni hvort botndýralíf hafi verið kannað við Hundsa, en svo virðist ekki vera þegar skýrslur um rannsóknir í Önundarfirði eru skoðaðar. Því má álykta að metið sé sem svo að botndýralíf sé líklegt til að vera svipað og annars staðar í Önundarfirði þar sem það hefur verið kannað. Hingað til hefur vöktun á svæðinu við Valþjófsdal ekki sýnt fram á að uppsöfnun lífræns efnis við sjókvíar sé að hafa neikvæð áhrif á fjölbreytni botndýra. Hins vegar er ekki fjallað um hvort og þá hverjar breytingar á tegundasamsetningu hafa orðið en vel er þekkt að slíkar breytingar geta orðið töluverðar við uppsöfnun lífræns efnis á sjávarbotni. Við aukninguna mun magn lífræns efnis sem til fellur aukast töluvert. Mikilvægt er að

vöktunaráætlun sé uppfærð með tilliti til þessarar aukningar. Ekki kemur fram í greinargerðinni hvort og hversu mikið sjókvíum verði fjölgað innan svæðisins við Valþjófsdal annars vegar og nýja svæðisins við Hundsá hins vegar. Þar sem svæðið við Valþjófsdal er staðsett innar í firðinum þar sem er grynna og minni straumur, þarf að fara sérstaklega varlega við að framkvæma aukningu á eldi þar.

Ekkert er fjallað um hvernig aukning og færsla á nýtt eldissvæði mun hafa áhrif á ásýnd og landslag eða á annað lífríki t.d. fuglalíf og sjávarspendýr. Með fjölgun sjókvía í Önundarfirði er hætta á aukinni truflun t.d. vegna ljós- og hljóðmengunar, umferðar báta við sjókvíarnar o.fl. sem geta haft áhrif á ásýnd og truflað dýralíf.

Virðingarfyllt,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

